

*Rotterdam Institute of Private Law
Accepted Paper Series*

De reikwijdte van het beslag

*Verslag van de vergadering van de Nederlandse
Vereniging van Procesrecht*

*Mr. J.H. van Dam-Lely
Mr. M.L. Tuil*

Published in:

J.H. van Dam-Lely en M.L. Tuil, *De reikwijdte van het beslag*, Verslag van de voorjaarsvergadering van de Nederlandse Vereniging voor Procesrecht, TCR 2009, p. 18-24.

J.H. van Dam-Lely en M.L. Tuil, 'Verslag van de vergadering', in: Nederlandse Vereniging voor Procesrecht, *De reikwijdte van het beslag*, 's-Gravenhage: Boom 2009.

Abstract

Mr. J.H. van Dam-Lely en mr. M.L. Tuil doen verslag van de voorjaarsvergadering van de Nederlandse Vereniging voor Procesrecht op 6 juni 2008 over de 'reikwijdte van het beslag'. De inleidingen van mr. A.J. van der Meer (beslagverlof en opheffingskortgeding), mr. J.G.A. Linssen (bewijsbeslag) en mr. J.C. van Oven (beslag op verhulde beslagobjecten) worden in het verslag beknopt samengevat; van de discussie wordt uitgebreid verslag gedaan.

Keywords

Conservatoir beslag, beslagrekest, beslagverlof, opheffing conservatoir beslag, bewijsbeslag, paulianabeslag.

1. Inleiding

Tijdens de vergadering worden inleidingen gehouden door mr. A.J. van der Meer, mr. J.G.A. Linssen en mr. J.C. van Oven.¹ Na elke inleiding wordt de gelegenheid gegeven tot een gedachtewisseling met de inleiders aan de hand van door de inleiders geformuleerde stellingen. De discussie staat onder leiding van de voorzitter van de vereniging, prof. mr. C.J.M. Klaassen. Dit verslag geeft de gedachtewisseling in hoofdlijnen weer. Ten behoeve van de leesbaarheid zijn de stellingen in dit verslag opgenomen.

De voorzitter heet alle aanwezigen van harte welkom en geeft een korte toelichting op de keuze van het thema van deze vergadering. Rond het beslagrecht is zowel op Europees niveau als op nationaal niveau het nodige te doen. Op Europees niveau is in het verlengde van een onderzoek naar de afdwingbaarheid van rechterlijke beslissingen een onderzoek gedaan naar het beslagrecht binnen de EU. Eén van de conclusies uit dat onderzoek is dat het beslagrecht en de wijze waarop met het beslagrecht wordt omgegaan in de verschillende lidstaten sterk uiteenloopt.² Op nationaal niveau is het beslagrecht ook actueel. Denk aan de (recente) discussies rond de mogelijkheid van beslag op kredietruimte, de vraag of met eenmaal verkregen verlof tot beslaglegging 'herhaald' beslag mag worden gelegd en – immer actueel – het spanningsveld in het Nederlandse systeem waarin een verlof tot beslaglegging gemakkelijk kan worden verkregen, terwijl

---

¹ De integrale inleidingen zijn opgenomen in een publicatie van de Nederlandse Vereniging van Procesrecht, *De reikwijdte van het beslag*, 's-Gravenhage: Boom Juridische Uitgevers 2009.

² HvD en MT: Zie study JAI A3/02/2002 on making more efficient the enforcement of judicial decisions within the European Union, zie http://ec.europa.eu/civiljustice/publications/docs/enforcement_judicial_decisions_180204_en.pdf en het Groenboek over een efficiëntere tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen in de Europese Unie: beslag op bankrekeningen, zie http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/nl/com/2006/com2006_0618nl01.pdf

het voor de beslagene veelal lastiger is het beslag eraf te krijgen. Het is van belang een goed evenwicht te vinden tussen enerzijds de gerechtvaardigde belangen van de schuldeiser om zijn verhaal veilig stellen en anderzijds de vaak ingrijpende gevolgen van een beslag voor de beslagene. Tegen die achtergrond heeft het bestuur van de Nederlandse Vereniging voor Procesrecht ervoor gekozen het conservatoir beslag onderwerp te maken van deze vergadering.

Van der Meer krijgt als eerste het woord.

2. Inleiding A.J. van der Meer (Beslagverlof en opheffingskortgeding)

Stellingen

1. Bij wet dient te worden bepaald dat - analoog aan artikel 111 lid 3 Rv - het beslagrekest de door de gerekwesteerde tegen de vordering aangevoerde verweeren vermeldt.
2. Beslagrekesten dienen daadwerkelijk inhoudelijk door de rechter te worden beoordeeld en niet (uitsluitend) door een gerechtssecretaris of een daartoe aangewezen griffiemedewerker.
3. Bij die beoordeling komt het er niet alleen op aan of het beslagrekest aan alle formele vereisten voldoet, maar vooral ook of het beoogde beslag proportioneel is.
4. Indien het risico dat de debiteur na kennisneming van een beslagrekest het beslagobject zal verduisteren afwezig of alleen heel denkbeeldig is (bijvoorbeeld bij eigen beslag), dient hoor en wederhoor te worden toegepast alvorens op het beslagrekest wordt beslist.
5. Ter voorkoming van ongerechtvaardigde beslaglegging dient de mogelijkheid van 'zwart (of grijs) maken', daar waar afgeschaft, in ere te worden hersteld.
6. Voor een vordering tot opheffing ex artikel 705 Rv moeten (ook) vaste zittingdagen als bedoeld in artikel 254 lid 3 Rv worden ingesteld (waarbij voor partijen soms lange wachttijden onvermijdelijk zullen zijn). Aan het beslagverlof dient de voorwaarde verbonden te worden dat bedoelde vaste zittingdagen in het beslagexploot worden vermeld.
7. Het is onredelijk van de beslagene te vergen dat bij een opheffingskortgeding in de eerste plaats hij de ondeugdelijkheid van de vordering van de beslaglegger aannemelijk maakt, terwijl de beslaglegger bij de behandeling van het beslagrekest in feite op zijn woord wordt geloofd (vergelijk HR 25 november 2005, *NJ* 2006, 148).
8. Aangezien een beslagverlof (doorgaans) ex parte wordt verleend dient onjuiste (daaronder ook te verstaan onvolledige) informatieverstrekking in het beslagrekest zonder meer tot toewijzing van een opheffingsvordering te leiden.

In zijn inleiding geeft Van der Meer bij elke stelling een toelichting. De acht stellingen zijn ingegeven door de ervaringen van Van der Meer als voorzieningenrechter, in welke hoedanigheid hij al vele jaren beslagrekest en opheffingskortgedingen behandelt.³ De rode draad in het betoog van Van der Meer wordt gevormd door zijn filosofie dat de debiteur meer bescherming behoeft. Hij is van oordeel dat een beslagverlof over het algemeen te gemakkelijk wordt verkregen en dat de debiteur teveel obstakels op zijn weg vindt wanneer hij in kort geding opheffing van het beslag wil verkrijgen (lange wachttijd alvorens een zittingsdag kan worden verkregen, een moeilijke bewijspositie, zie stelling 6 en stelling 7). Zijn stellingen houden concrete voorstellen in ter verbetering van de positie van de debiteur. In zijn inleiding besteedt Van der Meer ruimschoots aandacht aan de wijze waarop in ons omringende landen met het conservatoire beslag wordt omgegaan en constateert dat men over het algemeen wel de ex parte behandeling kent, maar veelal strengere eisen stelt aan de noodzaak van een beslag (de vrees voor verduistering) dan bij ons het geval is. Een kijkje in de Verenigde Staten leert Van der Meer dat aldaar in vrijwel elk contract zekerheid wordt bedongen. Door de contractuele zekerheid is een bewarend beslag veelal overbodig. Dit brengt van der Meer tot een negende ter vergadering voorgedragen stelling:

‘Indien de mogelijkheid heeft bestaan om contractueel zekerheid van betaling van de debiteur te verkrijgen, is voor wat betreft het verlenen van beslagverlof grotere terughoudendheid mogelijk (of gewenst) dan wanneer de vordering van de verzoeker uit aansprakelijkheid op grond van de wet (onrechtmatige daad) voortvloeit.’

Met het samenvatten van deze negende stelling opent de voorzitter de discussie. Zij vraagt of zij het goed heeft begrepen dat de strekking van de stelling is dat een beslagrekest van een schuldeiser die in een contractuele relatie staat tot de debiteur anders zou moeten worden beoordeeld dan het beslagrekest van een schuldeiser die *niet* in een contractuele relatie tot de schuldenaar staat. Van der Meer beaamt dat hij bedoelt dat de voorzieningenrechter strenger zou moeten zijn met het verlenen van beslagverlof wanneer sprake is van een contractuele vordering. Daarbij gaat hij ervan uit dat bij het sluiten van het contract de mogelijkheid heeft bestaan om zekerheid te bedingen. Maar hij voegt daaraan uitdrukkelijk toe dat dit nieuwe beleid niet zal worden gehanteerd dan nadat zulks tevoren is aangekondigd. Verrassingsbeslissingen zijn uit den boze. Van der Meer verwacht dat door een dergelijk nieuw beleid contractueel meer zekerheden zullen worden bedongen.

Jongbloed (Molengraaff Instituut voor Privaatrecht, bijzonder hoogleraar executie- en beslagrecht) neemt als eerste het woord. Hij kan zich geheel vinden in de stelling van Van der Meer dat het ‘anders moet’. Zoals Van der Meer aangeeft in zijn inleiding, blijkt inderdaad uit het onderzoek van het Molengraaff Instituut naar de opheffingskortgedingen dat in globaal genomen 5% van de zaken waarin beslagverlof wordt verleend, opheffing van het beslag wordt gevraagd. Dat percentage verschilt van rechtbank tot rechtbank (in het ene arrondissement lijken advocaten veel meer geneigd zaken ter discussie te stellen dan in het andere arrondissement) en van beslagobject tot beslagobject (van een knellend beslag op een bankrekening wordt eerder opheffing gevraagd dan van een beslag op een onroerende zaak die de debiteur niet wil verkopen). Jongbloed haakt vervolgens aan bij de tweede stelling: ‘Beslagrekest dienen daadwerkelijk inhoudelijk door de rechter te worden beoordeeld en niet (uitsluitend) door een gerechtssecretaris of een daartoe aangewezen griffiemedewerker.’ Uit het onderzoek blijkt inder-

---

³ Van der Meer is tevens eindredacteur van de beslagsyllabus, te raadplegen op www.rechtspraak.nl.

daad dat het per rechtbank verschilt door wie de beslagrekesten worden beoordeeld: een ervaren vice-president of een griffiemedewerker.

De vijfde stelling: 'Ter voorkoming van ongerechtvaardigde beslaglegging dient de mogelijkheid van 'zwart (of grijs) maken', daar waar afgeschaft, in ere te worden hersteld' inspireert Jongbloed om een pleidooi te houden voor een landelijk register van zwart/grijs gemaakte beslagen. Op die wijze kan worden voorkomen dat het zwart maken zijn doel onnodig voorbij schiet, zoals zich voordeed in het geval waarin het beslag in Groningen was zwart gemaakt en in Amsterdam verlot werd gevraagd.⁴

Uit het onderzoek van het Molengraaff Instituut blijkt een zekere terughoudendheid bij voorzieningenrechters. De ene voorzieningenrechter verleent bij twijfel 'toch maar verlot' want er 'is nog een opheffingskortgeding mogelijk'. Wanneer vervolgens het opheffingskortgeding bij een andere voorzieningenrechter dient, komt het voor dat die voorzieningenrechter bij twijfel het beslag 'toch maar laat liggen want je weet maar nooit'. Daar wringt iets, net zoals het geval is bij de aansprakelijkheid voor beslaglegging. Hier haakt Jongbloed aan bij stelling zeven: 'Het is onredelijk van de beslagene te vergen dat bij een opheffingskortgeding in de eerste plaats hij de ondeugdelijkheid van de vordering van de beslaglegger aannemelijk maakt, terwijl de beslaglegger bij de behandeling van het beslagrekest in feite op zijn woord wordt geloofd (vergelijk HR 25 november 2005, NJ 2006, 148).' Volgens de rechtspraak van de Hoge Raad is de beslaglegger eigenlijk alleen maar aansprakelijk als er helemaal niets wordt toegewezen. Jongbloed refereert aan een (niet gepubliceerde) zaak waarin in een geschil over de nalatenschap van moeder een procedure wordt aangespannen door twee broers tegen de derde broer (executeur-testamentair). Er wordt beslag gelegd onder de broer/executeur-testamentair die zekerheid aanbiedt. De twee broers zijn niet bereid het beslag tegen de aangeboden zekerheid op te heffen. Aan het einde van de rit wordt in de bodemprocedure slechts een tiende van de vordering van de twee broers toegewezen. Intussen is de broer ten laste van wie het beslag is gelegd, failliet verklaard. In de daarop volgende procedure wordt overwogen dat het toelaatbaar is om voor een hoog bedrag beslag te leggen. De door de beslagen broer geleden schade wordt niet vergoed. Jongbloed is met deze uitkomst niet gelukkig. Het beslag moet proportioneel zijn.

Tot slot stipt Jongbloed nog twee punten aan. Het eerste punt betreft het kijken in het buitenland. Jongbloed stelt voor om ook Frankrijk in ogenschouw te nemen. Daar geldt een specifieke beslagvolgorde waarin is bepaald dat het beslag zo weinig mogelijk knellend moet zijn voor de debiteur. Misschien iets om ook hier in de wet op te nemen. Als laatste punt brengt Jongbloed ter sprake het beleid dat het beslagverlot niet meer in alle gevallen op alle dagen en uren uitvoerbaar wordt verklaard. Voor zover dat beleid is ingegeven door de gedachte dat deurwaarders tegen onnodige werkbelasting dienen te worden beschermd, is de reactie van Jongbloed dat de deurwaarders heel goed in staat zijn zichzelf te beschermen tegen een te grote belasting en tegen het onnodig beslag leggen op onmogelijke uren (midden in de nacht). Sterker nog: zij ervaren de afschaffing van de uitvoerbaarverklaring op alle dagen en uren als knellend. De deurwaarders hebben behoefte aan flexibiliteit. Zo kan het in voorkomende gevallen heel praktisch zijn om vijf over acht nog beslag te kunnen leggen. Jongbloed pleit er dan ook voor terug te keren naar het beleid dat een beslagverlot 'standaard' uitvoerbaar wordt verklaard op alle dagen en uren.

Van der Meer antwoordt dat het nadrukkelijk niet de bedoeling is de uitvoerbaarheid op alle dagen en uren af te schaffen. Omdat het een belastende maatregel is, moet

---

⁴ Hof Amsterdam 23 januari 2003, *JBPr* 2003, 26 m.nt. A.W. Jongbloed.

de verzoeker in zijn beslagverlof echter wel het nodige stellen teneinde groen licht te krijgen voor een verlof dat 'uitvoerbaar op alle dagen en uren' is.

Na deze interventie, die in grote lijnen getuigt van instemming met de stellingen van Van der Meer, roept de voorzitter de zaal op tot het leveren van kritiek. Ynzonides (advocaat te Den Haag) wil graag een lans breken voor de positie van de crediteur. Bij de thans heersende tendens om de debiteur te beschermen moet er ook oog zijn voor de positie van de crediteur. Er zouden meer mogelijkheden moeten zijn voor de crediteur om verhaalsobjecten te achterhalen. Behalve de uitspraak Tripels/Masson⁵ zijn er nauwelijks mogelijkheden voor de crediteur met een reële vordering om de verhaalsmogelijkheden van zijn debiteur te achterhalen. Uiteraard is het onwenselijk om lukraak beslag te leggen maar als de crediteur niets anders kan vinden dan de bankrekening als verhaalsobject en hij die bankrekening beslaat, dan kan de schuldenaar het (belastende) beslag op de bankrekening verleggen naar een minder belastend verhaalsobject. Zo zal hij voor de draad (moeten) komen met zijn verhaalsmogelijkheden. Ynzonides denkt niet in elke situatie van de crediteur te kunnen verlangen dat hij vooraf zekerheid bedingt. Hij houdt de zaal bovendien de keerzijde van het voorstel van Van der Meer voor en belicht de machtspositie die de debiteur heeft tegenover de crediteur zónder contractuele zekerheid. Als de debiteur niet betaalt, ontbeert de crediteur het wapen van het beslag. Tot slot zet Ynzonides vraagtekens bij het voorstel van Van der Meer om bij het opheffingskortgeding geen rekening te houden met de verhinderdata van de (advocaat) van de crediteur. Hij vindt dat zeer 'crediteuronvriendelijk'. Van der Meer merkt op dat het regelmatig voorkomt dat (advocaten van) beslagleggers onwerkbaar veel verhinderdata opgeven. Het is geen uitzondering dat het tengevolge van de verhinderdata van de beslaglegger twee weken duurt voordat er de eerste mogelijkheid is voor een opheffingskortgeding. Vooral bij ingrijpende beslagen is dat zeer onwenselijk; denk aan een beslag op alle bankrekeningen of een beslag op alle handelsvoorraden. Het is dan van groot belang dat het opheffingskortgeding op zeer korte termijn kan plaatsvinden. Van der Meer brengt in herinnering dat het instituut van beslagleggen de crediteur tegemoetkomt en wijst erop dat ook wordt meegedacht met de crediteur. In dat verband is vermeldenswaard het besluit van het LOVC⁶ om verlof toe staan tot beslaglegging onder de zeven grootste banken van Nederland in het geval dat de crediteur niet weet bij welke bank zijn debiteur bankiert.⁷ Het is van belang het evenwicht te vinden tussen de belangen van de debiteur en de belangen van de crediteur. Mede door de snelle behandeling van de beslagrekesten is het evenwicht naar het idee van Van der Meer per saldo iets doorgeslagen naar de kant van de crediteur, waardoor de debiteur thans wat meer bescherming behoeft.

Freudenthal (Molengraaff Instituut voor Privaatrecht) mag als laatste reageren. Zij wijst op een probleem dat haars inziens is ontstaan door de wijze waarop in Neder-

---

⁵ HR 20 september 1991, NJ 1992, 552 (*Tripels/Masson*) m. nt. Franken.

⁶ Landelijk Overlegorgaan van de Voorzitters van de Sectoren Civiel van de Rechtbanken.

⁷ Zie de beslagsyllabus, 7de versie onder G/derdenbeslag/beslagobject NB 5: Geregeld wordt in een beslagrekest gevraagd om onder een (groot) aantal banken derdenbeslag te mogen leggen zonder dat daarbij rekeningnummers van de debiteur worden vermeld. De verzoeker kan dan klaarblijkelijk niet (met zekerheid) stellen dat de beslagdebiteur een tegoed bij (één van) die banken heeft. Dit bij wijze van "fishing expedition" leggen van derdenbeslag onder - soms - zo wat alle (grote) banken van Nederland is in beginsel mogelijk (besluit LOVC d.d. 15 juni 2007). Bij de beoordeling van een gevraagd verlof tot een dergelijk beslag zal wel de vraag aan de orde moeten komen of het beslag proportioneel is. Bij een door de crediteur gestelde vordering met een beperkt belang zou de voorzieningenrechter in het kader van proportionaliteit kunnen bepalen dat het beslag maar onder een beperkt aantal van de opgegeven banken mag worden gelegd.

land de Handhavingsrichtlijn⁸ is geïmplementeerd. Uit art. 9 lid 4 van de Handhavingsrichtlijn volgt dat uitsluitend in uitzonderingsgevallen de behandeling van beslagrekesten ex parte geschiedt. De regel is derhalve een 'niet ex parte' behandeling, de uitzondering de 'ex parte' behandeling. Onze wetgever vond het niet nodig art. 9 lid 4 te implementeren. Bij beslag in IE-zaken zullen dus de art. 700 e.v. Rv worden toegepast wat tot gevolg heeft dat ook beslagrekesten in IE-zaken alleen ex parte worden behandeld, terwijl de bedoeling van de richtlijn een andere is. Freudenthal is zich bewust van de ratio achter het ex parte karakter maar ziet een probleem bij de naleving van de richtlijn.⁹ Van der Meer ziet op het eerste gezicht als mogelijke praktische oplossing dat snel zal moeten worden geoordeeld of sprake is van een uitzonderingsgeval als bedoeld in de zin van art. 9 lid 4 van de richtlijn.

3. Inleiding J.G.A. Linssen (Bewijsbeslag)

Stellingen

1. Het is een taak van de wetgever zo spoedig mogelijk in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering een algemene regeling voor het bewijsbeslag op te nemen waarin de belangen van alle mogelijke betrokkenen zijn verdisconteerd.
2. Er moet terughoudend worden omgegaan met het verlenen van verlof voor een bewijsbeslag indien dat betrekking heeft op bewijsmateriaal dat zich bevindt bij derden, zijnde anderen dan bijvoorbeeld een inbreukmaker of een partij die contractuele verplichtingen heeft geschonden
3. Het bewijsbeslag strekt uitsluitend ter conservering of om bewijs veilig te stellen en niet om bewijs te vergaren of daarvan inhoudelijk kennis te nemen.

In zijn inleiding pleit Linssen voor een algemene regeling van het bewijsbeslag. Het ontbreken van een algemene regeling is zeker vreemd in het licht van de kleurings van de civiele procedure door art. 21 en 22 Rv. Linssen stelt een aantal vragen aan de orde. Is het bewijsbeslag uitsluitend bedoeld voor conservering of ook voor inzage/onderzoek? Biedt art. 843a Rv een passende grondslag voor het bewijsbeslag? Welke eisen moeten worden gesteld aan de motivering van het beslagrekest? In hoeverre moet worden voldaan aan de vrees voor verduistering? Moeten c.q. mogen derden aanwezig zijn bij de inbeslagneming? Onder welke personen kan een bewijsbeslag worden gelegd? Is het mogelijk het bewijsbeslag onder 'derden' te leggen? Linssen benadrukt dat het - mede in het licht van de jurisprudentie van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens¹⁰ - van belang is de vertrouwelijkheid voldoende te waarborgen. Linssen ziet op korte termijn een taak weggelegd voor de Nederlandse wetgever om nadere invulling te geven aan het bewijsbeslag.

---

⁸ Bedoeld wordt Richtlijn 2004/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten (*PbEU* 2004, L 195/16).

⁹ Freudenthal verwijst voor verdere informatie naar haar artikel in de komende (inmiddels verschenen) aflevering van *JBPr*: M. Freudenthal, 'Handhavingsrichtlijn intellectuele eigendomsrechten: bewarende en voorlopige maatregelen', *JBPr* 2008, aflevering 3, p. 200-210, zie onder 5.3.2 op p. 209.

¹⁰ EHRM 30 maart 1989, *NJ* 1991, 522 (*Chappel/VK*).

De voorzitter bedankt Linssen voor zijn rijk gedocumenteerde inleiding. Zij licht een aantal prikkelende punten uit het betoog: de beslagsyllabus lijkt (ten onrechte) meer ruimte te bieden voor het bewijsbeslag dan uitsluitend het conserveren van bewijsmiddelen, de grondslagen die thans doorgaans voor het bewijsbeslag worden aangevoerd voldoen niet en de eisen die aan de motivering van het beslagrekest worden gesteld, zouden strenger moeten zijn. Voorts stipt de voorzitter aan dat Linssen het van groot belang acht in het oog te houden dat het bewijsbeslag niet tot doel mag hebben 'op zoek te gaan naar bewijsmiddelen' en dat Linssen bepleit dat alleen die derden bij de inbeslagneming aanwezig mogen zijn die de voorzieningenrechter (desverzocht) met naam en toenaam in zijn verlot heeft genoemd. De voorzitter nodigt de zaal uit om te reageren.

Bakker (gerechtsdeurwaarder) heeft naar aanleiding van zijn ervaringen in twee door Linssen genoemde zaken (Astellas en de Roode Roos) twee opmerkingen.

Het effect van de gang van zaken in Astellas¹¹ is dat voorzieningenrechters zeer terughoudend zijn geworden bij het verlenen van verlot voor een gedetailleerde beschrijving (zie art. 1019b Rv). De gedetailleerde beschrijving moet nu te allen tijde onder de gerechtelijk bewaarder blijven en dat kan niet de bedoeling zijn van de Handhavingsrichtlijn. De gedetailleerde beschrijving als voorzien in de Handhavingsrichtlijn is daarmee een dode letter geworden. Linssen licht de gang van zaken in de zaak Astellas nader toe. De gedetailleerde beschrijving als voorlopige maatregel moet worden gezien als een minder vergaande maatregel dan het bewijsbeslag. In Astellas was (onder meer) verlot verleend voor de 'gedetailleerde beschrijving' van stukken die zich onder de deurwaarder bevonden. Onder het mom van een gedetailleerde beschrijving waren de documenten één op één gekopieerd waardoor er in feite sprake was van een bewijsbeslag. Daarvoor is de gedetailleerde beschrijving niet bedoeld.

De zaak de Roode Roos¹² is voor Bakker aanleiding om het belang van bewijsbeslag onder derden aan te kaarten. In de Roode Roos is een verzoek om verlot tot bewijsbeslag onder een internetprovider geweigerd omdat behoedzaam moet worden omgegaan met een bewijsbeslag onder derden. Het succes van bewijsbeslag op digitale data staat of valt volgens Bakker met de bereikbaarheid van de data. Digitale data bevinden zich immers veelal (Bakker schat voor 90%) buiten de ruimten van de beslagene, in datacentra. Door heel restrictief om te gaan met een bewijsbeslag onder derden wordt de beslaglegging op digitale data (te zeer) bemoeilijkt. Linssen licht toe dat in deze zaak kennelijk de doorslag heeft gegeven dat de spoedeisendheid ontbrak; er bestond geen gevaar dat de gegevens zouden verdwijnen. De voorzieningenrechter kon daarom partijen verwijzen naar een contradictoire procedure waarin de internetprovider gehoord zou kunnen worden teneinde te kunnen beoordelen of de eerbiediging van de privacy en de bescherming van de persoonsgegevens voldoende zouden zijn gewaarborgd. Vanuit de zaal wordt nog opgemerkt dat de data die zich bij een datacenter bevinden vaak in opdracht van de belanghebbende kunnen worden verwijderd en dat zo bekeken een beslag onder de derde zeker zinvol is.

Tot slot is Bakker het van harte eens met het voorstel van Linssen om alleen die derden bij de inbeslagneming toe te laten die door de voorzieningenrechter daartoe zijn aangevoerd.

---

¹¹ Rb. Arnhem 1 juni 2007 (vzr), *NJF* 2007, 354.

¹² Rb. Arnhem 3 april 2008 (vzr), *LJN* BC9312.

4. Inleiding J.C. van Oven (Beslag op verhuide verhaalsobjecten)

Stellingen

1. Paulianabeslag (art. 737 Rv) moet gelegd worden ten laste van zowel de schuldenaar als de derde als beslagdebiteur en moet gevolgd worden door een hoofdzaak op de voet van art. 3:51 BW.
2. Ook op goederen die de schuldenaar door middel van een stroman heeft verkregen is rechtstreeks verhaal mogelijk; het beslag op die goederen moet worden gelegd ten laste van zowel de schuldenaar als de stroman; in de daarop volgende hoofdzaak, waarin zowel de schuldenaar als de stroman moeten worden gedagvaard, moet de schuldeiser vorderen de stroman te veroordelen om te dulden dat het inbeslaggenomen goed voor de schuld van de schuldenaar wordt uitgewonnen.
3. In de hiervoor bedoelde procedure draagt de beslaglegger de bewijslast van zijn stelling dat de stroman het beslagen goed ingevolge een daartoe strekkende rechtsverhouding voor de schuldenaar houdt (art. 3:110 BW), of onrechtmatig handelt door met de schuldenaar samen te spannen ter benadeling van diens crediteuren.
4. De stellingen 2 en 3 gelden ook ingeval van derdenbeslag op een bankrekening ten name van een stroman. In de derdenverklaringsprocedure moeten zowel de bank, als de schuldenaar en de stroman worden gedagvaard.

Startpunt voor de inleiding van Van Oven¹³ is de eeuwenoude Actio Pauliana. Centraal staat de achilleshiel van de Actio Pauliana: het voor verhaal vatbare vermogen. Indien er geen voor verhaal vatbaar vermogen is, kan er geen sprake zijn van voor verhaal weggevallen vermogen en kan de schuldeiser met de Actio Pauliana niets beginnen. Van Oven bespreekt aan de hand van zaken uit zijn tijd als plaatsvervangend rijksadvocaat de vraag hoe in zaken waarin de schuldenaar met 'stromannen' heeft gewerkt door de schuldeiser effectief beslag kan worden gelegd. Indien de schuldenaar een rekening heeft geopend op naam van een stroman met de schuldenaar als gemachtigde, zijn voor de schuldeiser twee hindernissen te nemen: 1) is de stroman echt een stroman? en 2) hoe moet je zo'n beslag leggen? Het (executoriale) beslag zal moeten worden gelegd ten laste van zowel de stroman als de schuldenaar om te voorkomen dat het beslag niet 'kleeft'. Dat is vreemd omdat de schuldeiser geen executoriale titel tegen de stroman heeft. De beslaglegger moet in het exploit aangeven waarom ook ten laste van de stroman beslag wordt gelegd en zal er vervolgens verstandig aan doen een verklaringsprocedure te starten tegen de bank en tegen de stroman. Is dit beslag ten laste van de stroman executoriaal? Of conservatoir? Het is de suggestie van Van Oven om zekerheidshalve verlop te vragen tot het leggen van conservatoir beslag ten laste van de schuldenaar. Van Oven is zich ervan bewust dat hij in zijn inleiding meer vragen stelt dan hij oplost. Kunnen zo ook registergoederen worden aangepakt? In een Haagse zaak

---

¹³ 'A titre personnel' uitgesproken (*HvD en MT*).

werd beslag gelegd op onroerende zaken die op naam van verschillende stromannen stonden. Het beslag werd gelegd ten laste van de schuldenaar. Dat werkte niet. Gevoegd zou kunnen worden een dergelijk beslag te leggen ten laste van zowel de schuldenaar als de stroman en vervolgens beiden te dagvaarden: de schuldenaar tot betaling (voor zover er nog geen executoriale titel jegens de schuldenaar is) en de stroman om te gehengen en te gedogen dat de onroerende zaak wordt uitgewonnen voor de vordering van de eiser op de schuldenaar. Deze constructie ontleent Van Oven aan het arrest *Ontvanger/ABN-AMRO*.¹⁴

De voorzitter dankt Van Oven voor de kleurrijke schets van zijn ervaringen met de praktijk van de 'handige jongens'. De voorzitter vat de handreikingen van Van Oven aldus kort samen dat de schuldeiser zowel ten laste van de schuldenaar als ten laste van de stroman beslag zou moeten leggen en vervolgens beide in een bodemprocedure zou moeten dagvaarden waarbij wordt gevorderd dat de stroman moet gehengen en gedogen dat de op zijn naam staande objecten worden uitgewonnen. Zij vraagt de zaal te reageren en is ook benieuwd hoe de zaal reageert op de andere stelling dat de schuldeiser zal moeten bewijzen dat de stroman een stroman is.

De Knijff (advocaat te Den Haag) ziet wel wat in de door Van Oven geschetste constructie. In een door hem behandelde zaak met een stroman in Zwitserland heeft de opzet gewerkt. De Knijff is het eens met de stelling van Van Oven dat de schuldeiser moet bewijzen dat de stroman een stroman is. Veelal zal echter pas in de bodemprocedure komen vast te staan dát de stroman een stroman is. Bij het vragen van verlof tot het leggen van conservatoir beslag zal dat bewijs nog niet rond zijn en De Knijff vraagt zich af of de door Van der Meer bepleite indringender toetsing van het beslagrekest er niet toe zal leiden dat beslagrekesten in de hier aan de orde zijnde zaken zullen worden geweigerd. Dat acht De Knijff een ongewenste consequentie van strengere motiverings-eisen. Zouden de eisen die aan het beslagrekest moeten worden gesteld niet afhankelijk moeten zijn van het soort zaak? De voorzitter speelt de vraag door aan Van der Meer: in het geval van een 'stromanbeslag' zouden de eisen die aan een beslagrekest worden gesteld mogelijk wat minder zwaar moeten zijn. Als men bij het beslagrekest te zware eisen stelt aan het bewijs dat de stroman een stroman is, maak je het heel moeilijk om stromanbeslag te leggen. Van der Meer reageert. De voorzieningenrechter moet soms door de zaken heen kijken. Voorzieningenrechters zijn daartoe onder omstandigheden wel bereid. Verlof tot het leggen van maritaal beslag op zaken van de BV van de man klopt formeel niet, maar is wel effectief.

Linssen brengt ter sprake een procedure¹⁵ waarin een aangelegenheid speelde als thans aan de orde is. Een aannemingsbedrijf krijgt een opdracht van een aanbesteder. De aanbesteder betaalt de eerste en de tweede termijn. Vervolgens legt een leverancier van de aannemer derdenbeslag onder de aanbesteder. Ten einde te voorkomen dat de derde en de vierde termijn onder het beslag vallen, ontbindt het aannemingsbedrijf de aannemingsovereenkomst (uiteraard in onderling overleg), richt een nieuwe BV op en gaat voort met de bouw. Kan de rechter hier doorheen prikken? Is de tweede BV een stroman? De Hoge Raad oordeelt dat de tweede BV zoveel kenmerken vertoont van de eerste BV dat ze vereenzelvigd kunnen worden (hetzelfde personeel, dezelfde directeur, dezelfde locatie, etc). De leverancier behoeft geen tweede beslag te leggen; de beslagene is dezelfde gebleven. Van Oven nuanceert: het ging niet om vereenzelving; de

¹⁴ HR 23 oktober 1998, NJ 1999, 130 (*Ontvanger/ABN-AMRO*).

¹⁵ HR 9 juni 1995, NJ 1996, 213 (*Krijger/Citco Bank*).

Hoge Raad oordeelde dat er misbruik was van identiteitsverschil. Het geeft wel hoop dat de Hoge Raad in de toekomst de beslagen, zoals door Van Oven beschreven, zal accepteren.

Nijenhuis (gerechtsdeurwaarder) betuigt graag zijn instemming met de eerste stelling van Van Oven. Van Oven verklaart de stelling om wille van de tijd onbesproken te hebben gelaten. Hij verklaart overigens de stelling te hebben ontleend aan Ynzonides en Winters. Nijenhuis is met de oorsprong van de stelling bekend: het artikel van Ynzonides is standaard lesmateriaal voor de gerechtsdeurwaarders.¹⁶

Vervolgens vraagt Nijenhuis aandacht voor de strafrechtelijke component van het 'stromanbeslag'. Ook de Officier van Justitie gaat achter zaken aan die met opzet op naam van een derde zijn gezet. Daarvoor kent het Wetboek van Strafvordering het 'anderbeslag' van art. 94a Sv. Nijenhuis heeft in 2002 en 2003 de behandeling van art. 94a Sv in de Tweede Kamer gevolgd en heeft geconstateerd dat bij de behandeling nauwelijks aandacht werd besteed aan de 'rechtsvorderlijke' kant van het artikel.¹⁷ Tot zijn verbazing bleek uit de kamerstukken dat men art. 461d Rv van toepassing wilde verklaren. Nijenhuis acht art. 461d Rv een onzalige bepaling. Nijenhuis doet al zestien jaar moeite om de bepaling uit het wetboek te krijgen.

Het draait voor de deurwaarders vooral om de vraag ten laste van wie beslag gelegd moet worden. Het uitgangspunt van Van Oven is dat ten laste van beiden beslag gelegd moet worden. Nijenhuis vraagt zich af waarom Van Oven dat ophangt aan het arrest Ontvanger/ABN-AMRO, omdat daarin juist doorslaggevend was dat sprake was een gemeenschap. Van Oven legt uit dat hij het arrest alleen heeft gebruikt om aan te geven dat het van belang is dat, als men beslag legt ten laste van een schuldenaar onder een bank terwijl de rekening op naam van een ander staat, het beslag ook moet worden gelegd ten laste van die rekeninghouder.

De voorzitter nodigt de zaal uit op alle inleidingen en alle stellingen te reageren. Van Slagmaat (advocaat te Utrecht) maakt daarvan graag gebruik en heeft een vraag voor Van der Meer. Hij voelt zich als advocaat aangesproken door het pleidooi van Van der Meer ter bescherming van de 'zielige' debiteur tegen de 'lichtzinnige' schuldeiser die beslag legt. Van Slagmaat gaat bij beslaglegging niet over een nacht ijs en handelt zeker niet op lichtzinnige wijze. Hij zoekt uit hoe de zaak in elkaar zit en probeert de onderliggende stukken te achterhalen alvorens tot beslaglegging over te gaan. De romp van het beslagrekest is meestal direct ook de romp van de dagvaarding. Hij zal daarin niet de enige zijn. Is het niet te danken aan de zorgvuldige handelwijze van de advocaten bij de beslaglegging dat in slechts 5 % van beslagen een opheffingskortgeding wordt gevoerd? Van der Meer vermoedt dat het lage percentage wel eens te wijten zou kunnen zijn aan de moeilijke bewijspositie van de debiteur, maar is erg benieuwd naar de uitkomsten van het onderzoek dat het Molengraaff Instituut momenteel op dit punt verricht. Van Slagmaat oppert dat het kleine aantal kort gedingen ook te danken zou kunnen zijn aan het feit dat veel zaken in onderling overleg tussen beslaglegger en beslagene worden opgelost door een schikking of een betalingsregeling. Van der Meer antwoordt daarop dat hij bezorgd is over beslagen die - zonder enige grond - puur als pressiemiddel worden gebruikt. Door strengere eisen aan de motivering te stellen hoopt Van der

¹⁶ B. Winters en M. Ynzonides, 'Opmerkingen over paulianabeslag', *WPNR* 1994, 6160, p. 837-839.

¹⁷ *Kamerstukken II* 2002/03, 28079, nr. 1-7 (Wijziging en aanvulling van een aantal bepalingen in het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering en enige andere wetten met betrekking tot de ontneming van wederrechtelijke verkregen voordeel (aanpassing ontnemingswetgeving)).

Meer beter te kunnen beoordelen of het beslag waarvoor verlof wordt gevraagd een reeel beslag is.

Van Slagmaat vraagt zich af waarom voor een conservatoir beslag door de fiscus geen termijn wordt gevraagd en het beslag toch blijft liggen. Ten Haaft (advocaat te Amsterdam) licht toe dat de Hoge Raad¹⁸ heeft uitgemaakt dat de aanslag van de fiscus als hoofdzaak wordt beschouwd. Als er op het moment van beslaglegging nog geen aanslag is, vraagt de fiscus een termijn voor het opleggen van een aanslag. Die termijn bedraagt meestal meer dan twee weken. Ten aanzien van het conservatoir beslag dat wordt gelegd voor de aansprakelijkheidsschuld van bijvoorbeeld een bestuurder bepaalt de Invorderingswet dat geen termijn behoeft te worden gegeven voor het instellen van de hoofdzaak. De fiscus moet wel aan allerlei vereisten voldoen om te zorgen dat tijdig komt vast te staan hoe het zit met die aansprakelijkheidsschuld, maar het voert te ver daar nu in detail op in te gaan. De beslag syllabus vermeldt daar tegenwoordig wel iets over.¹⁹

Wiersma (Universiteit van Amsterdam) merkt op dat niet ter sprake is geweest dat de debiteur bescherming geniet door het vereiste dat binnen een korte termijn na de beslaglegging een hoofdzaak aanhangig worden gemaakt. Het aanhangig maken van de hoofdzaak wordt steeds gemakkelijker gemaakt doordat als zodanig ook toelaatbaar zijn een bindend advies, een kort geding en arbitrage. Van der Meer brengt naar voren dat het tijdsverloop een probleem is: het duurt lang voordat vastgesteld is of het beslag ten onrechte is gelegd. Ook een opheffingskortgeding kost tijd. Volgens de derde stelling van Van der Meer komt het bij de beoordeling van het beslagrekest er niet alleen op aan of het beslagrekest aan alle formele vereisten voldoet, maar vooral ook of het beoogde beslag proportioneel is. Wiersma stelt deze stelling ter discussie. Hij beschouwt een vereiste van proportionaliteit bij de beslaglegging als een omwenteling. Op grond van art. 435 lid 1 Rv staat het de executant immers vrij tegelijkertijd beslag te leggen op alle voor beslag vatbare goederen. Het vereiste van proportionaliteit doet afbreuk aan het uitgangspunt van dat artikel. Wiersma vraagt zich af of de problemen rond de beslaglegging niet vooral worden veroorzaakt door het vergaande blokkerende effect van het derdenbeslag. Hij zou de oplossing veeleer willen zoeken in het hanteren van een beslagvolgorde zoals het Franse systeem kent, waarvoor Jongbloed eerder deze middag een lans brak. Van der Meer wijst erop dat de proportionaliteit door het hele recht speelt. Is de belangenafweging in kort geding niet in feite het kijken naar proportionaliteit? Ook bij het beoordelen van de vordering tot opheffing van het beslag kijkt men in het kader van de belangenafweging naar de proportionaliteit. Waarom zouden we dan niet naar de proportionaliteit kijken bij de beslaglegging? Wiersma brengt daartegen in dat we op deze manier gaan sleutelen aan het beginsel van art. 435 Rv en vraagt zich af of dat wenselijk is. Van der Meer benadrukt dat het niet de bedoeling kan zijn van art. 435 Rv om in de conservatoire fase voor een kleine vordering van bijvoorbeeld €3000 alle vermogensbestanddelen van de schuldenaar te beslaan. Bovendien is art. 435 Rv geschreven voor de executoriale fase.

De voorzitter geeft het woord aan Van der Meer, die van de gelegenheid gebruik maakt om aan zijn mede-inleider Linssen nog een keer concreet de vraag te stellen:

---

¹⁸ HR 3 oktober 2003, NJ 2004, 557 (*Ontvanger/Heemhorst*).

¹⁹ Zie de beslag syllabus, 7de versie 2008 onder C, NB 1: Artikel 51 lid 1 van de Invorderingswet: "Op een conservatoir beslag door de ontvanger tot verhaal van de belastingaanslag op degene die aansprakelijk is of wordt gesteld, is artikel 700, derde lid, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering niet van toepassing."

'Kan een bewijsbeslag in 'niet IE-zaken' op art. 843a Rv jo. 730 Rv worden gebaseerd? Als dat niet kan, dan worden op dit moment de bewijsbeslagen zonder wettelijke grondslag gelegd. Hoe moeten we daarmee verder? We kunnen toch niet zomaar de mogelijkheid om bewijsbeslag te leggen afschaffen totdat de wetgever een voorziening heeft getroffen?' Linssen antwoordt dat hij heeft bedoeld de wetgever ertoe aan te zetten om op korte termijn met een wettelijke regeling te komen. Hij zou zeker niet willen pleiten voor afschaffing. De praktijk heeft kennelijk behoefte aan een bewijsbeslag. Graag gaat hij nog even in op de wenselijkheid om een voor het bewijsbeslag geschikt systeem te introduceren. Het huidige systeem, waarbij de bepalingen van het leveringsbeslag worden toegepast, is in feite ongeschikt. Voor het leveringsbeslag, dat analoog wordt toegepast, is een (gepretendeerd) 'recht' nodig. Bij het bewijsbeslag gaat het om een conserverende maatregel en heeft de beslaglegger geen recht nodig op de zaken die in beslag worden genomen, zeker niet in de conservatoire fase. Wij hebben een gesloten systeem van beslagrecht, waarin per beslag de belangen van beslaglegger, beslagene en eventuele derden zijn gewogen. Omdat een wettelijke regeling van het bewijsbeslag ontbreekt, ontbreekt voor het bewijsbeslag die belangenafweging. Bij de totstandkoming van art. 730 e.v. Rv zijn de belangen van betrokkenen immers niet gewogen in het licht van het bewijsbeslag. In de rechtspraak ziet men tegenstrijdige uitspraken met betrekking tot art. 843a Rv. Soms wordt het artikel restrictiever, soms extensiever toegepast. Zeker met een zo ingrijpende maatregel als een bewijsbeslag is dat onwenselijk. Een en ander betekent volgens Linssen niet dat in afwachting van deugdelijke wetgeving bewijsbeslagen 'verboden' zouden moeten worden. Zoals hij in zijn inleiding heeft betoogd, kunnen we in het huidige systeem van rechtsvordering niet zonder een bewijsbeslag als sluitstuk van art. 21 en art. 22 Rv. Linssen sluit niet uit dat het Europese Hof voor de Rechten van de Mens zou kunnen oordelen dat een bewijsbeslag zonder deugdelijke belangenafweging en zonder deugdelijke wettelijke basis in strijd komt met art. 8 EVRM. Er moet een wettelijke regeling zijn op grond van art. 8 EVRM om de privacy te kunnen aantasten. In bepaalde gevallen zal een bewijsbeslag inbreuk kunnen maken op de privacy en dat zou een schending van art. 8 EVRM kunnen opleveren, zolang een wettelijke regeling voor het bewijsbeslag ontbreekt.

Hofhuis (Vice-president van de Rechtbank Den Haag) vraagt zich af of Linssen het niet te ingewikkeld maakt met name op het punt van de schending van vertrouwelijkheid. Het gaat vooral om het veilig stellen van bewijs en om het waarborgen van hoor en wederhoor. Bewijs kan in de meeste gevallen worden veilig gesteld zonder inbreuk te maken op privacy, zonder dat iemand kan meekijken, bijvoorbeeld door de bewijsmiddelen in handen te stellen van een onafhankelijke en betrouwbare derde. Hoor en wederhoor kan vervolgens zo snel mogelijk gestalte krijgen ten overstaan van de voorzieningenrechter (bijvoorbeeld binnen een week) waarna de voorzieningenrechter definitief op het verzoek kan beslissen. Hofhuis acht het gevaar van schending van vertrouwelijkheid heel klein. Linssen is het ermee eens dat maatregelen zijn te treffen om schending van de vertrouwelijkheid zoveel mogelijk te voorkomen, bijvoorbeeld het aanstellen van een derde of het zo weinig mogelijk toelaten van partijen. Uiteraard is hoor en wederhoor gewaarborgd op het moment dat het verzoek op tegenspraak kan worden behandeld; de belangen kunnen dan door de betrokkenen naar voren worden gebracht en door de rechter worden afgewogen. Linssen benadrukt dat hij die weging bij een bewijsbeslag van groot belang acht. Bij een bewijsbeslag spelen heel andere belangen dan bij een beslag tot levering van een huis. De toetsing is veel lastiger. Daarom heeft Linssen er moeite mee dat het 730-beslag ernaast wordt gelegd.

Nijenhuis krijgt van de voorzitter het laatste woord. Hij heeft een vraag aan Van der Meer over de proportionaliteit. Bij kleine vorderingen wordt verlov vaak gedeeltelijk

geweigerd en dan blijkt achteraf dat er onvoldoende verhaal is. Vaak is van tevoren niet te zien hoeveel (of hoe weinig) wordt beslagen. Dat wordt pas duidelijk in de fase van de verklaringen. Van der Meer ziet het probleem wel bij beslag op bankrekeningen, maar in mindere mate bij het beslag op onroerende zaken omdat in de registers is na te gaan of de onroerende zaak voldoende verhaal biedt. Nijenhuis brengt daar tegen in dat ook een beslag op een onroerende zaak achteraf nogal eens vergeefs blijkt te zijn, omdat de beslagen onroerende zaken overbelast zijn. Tot slot vraagt Nijenhuis aandacht voor de moeilijke positie van de deurwaarders. Enerzijds worden zij door de ombudsman beticht van disproportioneel handelen (teveel - achteraf onnodig gebleken - beslagen leggen) en anderzijds zien zij zich geconfronteerd met een tuchtrechter die oordeelt dat de ministerieplicht is geschonden. Van der Meer ziet in geval van achteraf gebleken disproportioneel beslag ook een mogelijkheid om bij (gedeeltelijke) toewijzing van de vordering de beslaglegger (gedeeltelijk) in de kosten te veroordelen.

De voorzitter dankt de inleiders voor de boeiende inleidingen en sluit de vergadering.

Graag sluiten wij dit verslag af met de door Schepel (oud-advocaat te Rotterdam) ter vergadering in herinnering gebrachte woorden van Röder, oud-president van de rechtbank Rotterdam, gesproken ter gelegenheid van een kort geding in een 'stroman-achtige' zaak:

'Meneer, ik ben link, u bent linker, maar ik ben rechter'.